L. s. 696/1883.

Aleg. 73.

Sprawozdanie

Komisyi administracyjnej o przedłożeniu Wydziału krajowego z dnia 12. Lipca 1883 r. L. 5229 w przedmiocie wymierzania pięcioleci i emerytury inżynierom i konduktorom dróg krajowych.

Wysoki Sejmie!

W sprawozdaniu z dnia 12. Lipca b. r. do L. 5229, które Wysoki Sejm uchwałą z dnia 15. Września b. r. Komisyi administracyjnej do rozpoznania przekazał, podnosi Wydział krajowy wątpliwości jakie mu się nasunęły w rozumieniu i zastosowaniu uchwały sejmowej z dnia 23. Października 1881 r., która w dosłownem brzmieuiu opiewa:

„Sejm poleca Wydziałowi krajowemu wymierzać pięciolecia i emerytury inżynierom i konduktorom dróg krajowych, oraz pensye wdowie dla dwów i dodatki na wychowanie dla sierót po inżynierach i konduktorach pozostałych, a to w równej mierze z innymi, stabilizowanymi urzędnikami krajowymi“.

„Postanowienie powyższe ma być zastosowane także do inżynierów biura melioracyjnego“.

Otóż pierwsza wątpliwosć powstała u Wydziału krajowego co do pytania, od jakiego terminu ma się liczyć czas służby do otrzymania pięcioleci potrzebny, czy od dnia rozpoczęcia takowej to jest od wyjścia na etat służbowy, czyli też dopiero od powzięcia uchwały sejmowej to jest od dnia 23. Października 1881 roku?

Zdaniem komisyi administracyjnej uchwała sejmowa z d. 23. Października 1881 r. może być tylko w ten sposób rozumianą i tłumaczoną, że przy wymierzaniu pięcioleci dla inżynierów i konduktorów dróg krajowych ma być tylko liczony czas służby pełnionej od dnia powziętej uchwały sejmowej, przez którą zrównano ich z innymi urzędnikami stabilizowanymi, a zatem tylko czas służby pełnionej począwszy od 23 Października 1881 r.

Powyższa bowiem uchwała sejmowa, nadając niestabilizowanym inżynierom i konduktorom dróg krajowych, w sposób wyjątkowy nieprzysłużające im przedtem prawa do pięcioleci. emerytury, pensyi i dodatków na utrzymanie sierót, musi być jako darowizna już z natury swej ściśle tłómaczoną, a mianowicie w taki sposób, aby z tego aktu łaski jak najmniejszy ciężar na skarb krajowy spadał.

Nadawanie pomienionej uchwale sejmowej interpretacyi, że do wymierzania pięcioleci ma być liczony czas służby przed wydaniem tej uchwały pełnionej, byłoby już i dlatego niedopuszczalne, że sprzeciwiałoby się powszechnej zasadzie, jako żadna ustawa wstecz nie działa, oprócz jeżeli odmienne w tej mierze postanowienie wyraźnie zawiera.

Gdyby Wysoki Sejm był miał zamiar, aby funkcyonaryuszom dróg krajowych czas poprzedniej służby przy wymiarze pięcioleci był zaliczany, to byłby niewątpliwie takie wyjątkowe postanowienie w uchwale swej z 23 Października 1881 r. wyraźnie zamieścił, albo przynajmniej potrzebny na ten cel wydatek równocześnie uchwalił i do budżetu wstawił, czego atoli nie uczynił.

W powyższy sposób interpretował początkowo i Wydział kraj. uchwałę sejmową z 23. Października 1881 r. Dopiero fakt zaszły w roku 1882, a mianowicie gdy Wysoki Sejm na prośbę inspektora szpitali krajowych Dr. Jana Stelli Sawickiego, który odwołując się na uchwałę z 23. Października 1881. upraszał o porównanie go z funkcyonaryuszami dróg krajowych i biura melioracyjnego co do wymierzania pięcioleci i emerytury, na posiedzeniu z dnia 12. Października 1882 r. powziął uchwałę, przyznającą inspektorowi szpitali żądane prawa, objaśniając przytem, „że prawo do poboru pierwszego pięciolecia przyznać się ma z dniem zapadnięcia powyższej uchwały, a pobór drugiego pięciolecia rozpocznie się z dniem ukończenia dziesięciu lat służby“, wywołał u Wydziału krajowego wątpliwość czy nie należałoby analogicznie stosować te same zasady także względem wymiaru pięcioleci dla funkcyonaryuszy dróg krajowych, t. j. aby przy wymierzaniu im dodatków pięcioletnich był uwzględniany czas służby przed powzięciem uchwały sejmowej z 23. Października 1881 r. pełnionej.

Uchwała jednak sejmowa z 12. Października 1882. wydana w specyalnym wypadku i uwzględniająca w sposób wyjątkowy osobiste stosunki inspektora szpitali, nie może żadną miarą służyć za wskazówkę do interpretacyi uchwały z 23. Października 1881 r. dotyczącej funkcyonaryuszów dróg krajowych.

Komisya administracyjna jest zatem zdania, że inżynierowie i konduktorowie dróg krajowych przez uchwałę sejmową z 23. Października 1881. r. nie nabyli prawa, aby przy wymierzaniu przyznanych im pięcioleci była uwzględniana służba przed wydaniem powyższej uchwały pełniona, jednakże ze względów słuszności i w interesie dobra służby publicznej przychyla się do wniosku Wydziału krajowego, ażeby przy wymierzaniu powyższych pięcioleci była zaliczaną także służba przed powzięciem wzmiankowznej uchwały sejmowej pełniona.

Gdy bowiem Wysoki Sejm uchwałę z 3. Stycznia 1874. urzędnikom i sługom Wydziału krajowego prawo do dodatków pięcioletniah przyznał, wyznaczył równocześnie w budżecie potrzebną sumę na pokrycie tych poborów, w skutek czego ówcześni funkcyonaryusze Wydziału krajowego weszli bezzwłocznie w używanie pięcioleci według czasu służby przed wydaniem odnośnej uchwały pełnionej. Położenie inżynierów i konduktorów dróg krajowych byłoby zatem w porównaniu z urzędnikami Wydziału krajowego o wiele niekorzystniejsze, chociaż niema żadnej przyczyny, ażeby pierwszym mniej wyświadczać względów jak ostatnim, przeciwnie, równe traktowanie jednych funkcyonaryuszów krajowych tak jak drugich jest poniekąd wymaganiem słuszności.

Obowiązki urzędników drogowych wymagają nieskazitelnej rzetelności oraz usilnej i wytężającej pracy, więcej może jak zajęcia biórowe siły i zdrowie podkopującej. Wymagania, jakie kraj do nich stawia, są bezprzecznie nie małe, etat ich szczupły, a dotacye stosunkowo bardzo mierne. Obowiązki ich stały się jeszcze cięższe i trudniejsze, odkąd Wydział krajowy urzędników przy drogach krajowych zajętych, bez pomnożenia personalu, używa także do kontroli nad budową dróg powiatowych i gminnych.

Urzędnicy drogowi zasługują też przez gorliwe i pełne poświęcenia spełnianie swych obowiązków na wyjątkowe uwzględnienie Wysokiego Sejmu, gdyż jest rzeczą powszechnie wiadomą, że drogi krajowe bywają wzorowo i z możliwą oszczędnością utrzymywane i budowane, a Wydział krajowy stawiając i popierając wniosek o przyznanie pomienionym urzędnikom prawa do poboru pięcioleci według lat służby także przed wydaniem uchwały z r. 1881. pełnionej, daje tem samem świadectwo, że jest z niej zupełnie zadowolony, i że uznaje ich za godnych względów Wys. Sejmu.

Gdy Wysoki Sejm polepszy materyalny byt urzędników drogowych i swobodniejszą egzystencyę im zabezpieczy, pobudzi ich tem samem do energiczniejszej jeszcze i wytrwalszej pracy zawodowej, a przedewszystkiem uwolni ich od uczucia, jakoby byli w porównaniu z innymi urzędnikami krajowymi upośledzani, z czego i dobro służby publicznej niewątpliwe odniesie korzyści.

Druga wątpliwość, jaka przy interpretacyi sejmowej uchwały z 23. Paźdz. 1881 zachodzi, jest pytanie, według jakiej skali miałyby pięciolecia dla inżynierów i konduktorów dróg krajowych być wymierzane? Gdy uchwała sejmowa z 3. Stycznia 1874, zaprowadzająca pięciolecia dla urzędników i sług Wydziału krajowego, żadnej ogólnej normy co do wysokości takowych nie podaje, przeto komisya administracyjna przychyla się do wniosku Wydziału krajowego, ażeby miarę pięcioleci dla urzędników drogowych unormować na 10% od stałej płaty etatowej, jaką odnośny funkcyonaryusz pobiera, oraz ażeby co do reszty warunków przyznawania wymiaru pięcioleci zastosowywać postanowienia uchwały sejmowej z 3 Stycznia 1874 r.

Etat urzędników drogowych ustanowiony przez Wysoki Sejm uchwałami z 21. Października 1868 r. i z 16. Listopada 1872 r., do których jedynie uchwała sejmowa z 23. Października 1881 stósowaną być winna, obejmuje 7 inżynierów i 35 konduktorów, a z tych jest obecnie 4 inżynierów i 26 konduktorów, którym pięciolecia już asygnowane być mogą.

Przy zastosowaniu zasady postanowionej w §. 6 uchwały sejmowej z 3. Stycznia 1874, musiałby przy nadaniu konduktorom dróg krajowych prawa do poboru dodatku pięcioletniego kompenzować się takowym dodatek rocznych 100 zł., który takowi od r. 1874 pobierają, w skutek czego wynosiłby wydatek wynikający dla Skarbu krajowego w razie przyznania funkcyonaryuszom drogowym poboru pięcioleci od dnia powzięcia uchwały sejmowej z 23. Października 1881 r.

Za czas od 23. Października 1881 r. po koniec roku 1883 kwotę . . .	1.461 zł.
a na rok 1884 kwotę	1.041 „
czyli razem sumę . .	2.502 „

którą do budżetu krajowego na rok 1884 wstawićby należało.

Komisya administracyjna wnosi przeto:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

1. Prawo do poboru pięcioleci, przyznane inżynierom i konduktorom dróg krajowych uchwałą sejmową z dnia 23. Października 1881 r., ma się poczynać od dnia powzięcia powyższej uchwały, przy zastosowaniu uchwały sejmowej z 3. Stycznia 1874 r. co do asygnowania 1-go, 2-go i 3-go pięciolecia w miarę ukończenia 5-ciu, 10 i 15-tu lat służby, licząc od rozpoczęcia takowej, pełnionej nieprzerwanie na jednej i tej samej posadzie etatowej i w tej samej klasie.

2. Wymierzanie powyższych pięcioleci odnosi się tylko do 7 inżynierów i 35 konduktorów, objętych właściwym etatem służby drogowej, ustanowionym uchwałami sejmowemi z 21. Października 1869. r. i z 16. Listopada 1872. r.

3. Funkcyonaryusze drogowi, mający prawo do dodatków pięcioletnich, pobierać je będą w stosunku 10% stałej płacy.

4. Zapomoga stała ryczałtowa po 100 zł., przez Sejm corocznie począwszy od roku 1874 dla konduktorów drogowych przyzwalana, niema już być pozostawioną obok wymierzyć się mających dodatków pięcioletnich, przyczem jednak zastosowanym być ma przepis §. 6. uchwały sejmowej z 3. Stycznia 1874. r.

5. Na wypłatę dodatków pięcioletnich funkcyonaryuszom dróg krajowych przyznanych, otwiera się Wydziałowi Krajowemu na rok 1883. kredyt dodatkowy w kwocie 1.461 zł., zaś na rok 1884. kredyt w kwocie 1.041 zł., wstawiając na ten cel do budżetu krajowego na rok 1884., sumę 2.502 zł.

Lwów dnia 8. Października 1883.

Przewodniczący:

Grocholski

Sprawozdawca:

Henryk Max